

THỀ NGUYỄN

(Trích *Truyện Kiều*)

NGUYỄN DU

TIỂU DẪN

Truyện Kiều là bài ca về tình yêu thắm thiết, chung thủy của Thuý Kiều và Kim Trọng, thể hiện khát vọng tình yêu tự do dưới chế độ phong kiến. Sau khi gặp nhau ở cuộc du xuân, Kim Trọng thuê nhà trọ học kế bên vườn nhà Thuý Kiều. Nhân Kiều bỏ quên chiếc thoa, Kim Trọng bắt được, hai người trao kỷ vật và hứa hẹn chung thủy cùng nhau. Rồi một hôm cả nhà đi mừng thọ bên ngoại, Kiều ở nhà một mình, nàng đã chủ động dỡ rào ngăn tường đến với Kim Trọng. Hai người tình tự với nhau đến tối mới chia tay. Về nhà thấy cha mẹ chưa về, nàng lại buông rèm sang nhà Kim Trọng lần thứ hai. Đoạn trích kể chuyện buổi tối hai người gặp mặt thể nguyện chung thủy suốt đời.

Kiều gảy đàn trong đêm tâm tình với Kim Trọng
(Tranh của Trần Văn Cẩn)

*
* *

1. *Cửa ngoài vội rủ rèm the,
Xăm xăm băng lối vườn khuya một mình.
Nhật thưa gương⁽¹⁾ gọi đầu cành,
Ngọn đèn trông lọt trướng huỳnh⁽²⁾ hắt hiu.*
5. *Sinh⁽³⁾ vừa tựa án thiu thiu,
Dở chiều như tỉnh, dở chiều như mê.
Tiếng sen⁽⁴⁾ sē động giấc hoè⁽⁵⁾,
Bóng trăng đã xế hoa lê lại gần⁽⁶⁾.
Bâng khuâng đỉnh Giáp non thần⁽⁷⁾,*
10. *Còn ngờ giấc mộng đêm xuân mơ màng.
Nàng rằng : "Khoảng vắng đêm trường,
Vì hoa nên phải trở đường⁽⁸⁾ tìm hoa.
Bây giờ rõ mặt đời ta,
Biết đâu rồi nữa chẳng là chiêm bao ?"*
15. *Vội vàng làm lễ rước vào,
Đài sen⁽⁹⁾ nối sập, lò đào⁽¹⁰⁾ thêm hương.*

(1) *Gương* : mặt trăng ; ở đây chỉ ánh trăng chiếu qua kẽ lá tạo thành những khoảng sáng, chỗ dày (*nhất*), chỗ thưa.

(2) *Trướng huỳnh* : bức màn che buồng học của Kim Trọng.

(3) *Sinh* : cách nói tắt chỉ anh học trò Kim Trọng, cũng tương đương như *chàng*.

(4) *Tiếng sen* : tiếng bước chân người con gái, do điển tích gót sen mà ra. Xưa một người có vợ đẹp, lấy vàng đúc những đoá hoa sen lót xuống nền nhà cho vợ bước lên rồi nói : "Từng bước nở hoa sen".

(5) *Giấc hoè* : điển tích giấc mơ gốc hoè. Ở đây chỉ giấc ngủ của Kim Trọng.

(6) Lấy ý câu thơ cổ : "Nguyệt di hoa ảnh, ngọc nhân lai", nghĩa là trăng đời bóng hoa, người ngọc đến. Ở đây chỉ việc Thúy Kiều đến.

(7) *Đỉnh Giáp non thần* : Tích vua Sờ nằm mộng thấy thần nữ ở núi Vu Giáp, gọi đó là núi thần. Ở đây chỉ giấc mơ gặp người đẹp.

(8) *Trở đường* : mở ra con đường để đi.

(9) *Đài sen* : đài cắm có hình hoa sen.

(10) *Lò đào* : lò hương có hình quả đào.

- Tiên thể⁽¹⁾ cùng thảo một chươn,
Tóc mây một món, dao vàng chia đôi.
Vòng trăng vàng vặc giữa trời,*
20. *Đinh ninh hai miệng một lời song song.
Tóc tơ⁽²⁾ căn vặn tác lòng,
Trăm năm tạc một chữ đồng⁽³⁾ đến xương.*

(Theo *Truyện Kiều*, trong *Từ điển "Truyện Kiều"*, Sách đã dẫn)

HƯỚNG DẪN ĐỌC THÊM

1. Đây là cuộc thề nguyện chưa được phép cha mẹ – theo quan niệm xưa – nhưng được miêu tả rất nên thơ, trang trọng. Tình yêu táo bạo, say đắm của Kiều được thể hiện qua bước chân "xăm xăm", động tác vói vàng. Cuộc gặp gỡ nên thơ được miêu tả trong trạng thái mơ màng của Kim Trọng. Tìm các chi tiết miêu tả tâm trạng đắm say, mơ màng của Kim Trọng khi người yêu đến và thái độ trân trọng của chàng đối với Kiều.
2. Câu nói của Thúy Kiều với Kim Trọng khi chàng mới tỉnh dậy có nội dung rất thú vị và quan trọng. Hãy phân tích để thấy nội dung tâm lý và tư tưởng của câu nói đó. Chỉ cách một bức tường từ nhà Kiều sang nhà Kim Trọng mà sao Kiều lại nói đến "khoảng vắng đêm trường" ? Phải chăng đó là cái không gian, thời gian tâm lý rộn ngợp mà nàng phải vượt qua để vươn tới làm chủ số phận ? Trong câu "Vì hoa nên phải trở đường tìm hoa", thông thường chữ "hoa" dùng để chỉ người con gái, ở đây, thốt ra từ miệng của Kiều, có người cho rằng chữ "hoa" thứ nhất có nghĩa là tình yêu, chữ "hoa" thứ hai chỉ người yêu của nàng. Câu này nói rõ mục đích cuộc trở lại nhà Kim Trọng của Kiều. Hãy cho biết lý do nào khiến Kiều phải đến với Kim Trọng để thực hiện nghi thức thề nguyện.
3. Tìm những biện pháp tu từ mà Nguyễn Du đã sử dụng để miêu tả cuộc gặp gỡ, thề nguyện rất nên thơ và trang trọng của đôi tình nhân. (Chú ý các điển cố, các hình ảnh ẩn dụ).

(1) *Tiên thể* : tờ giấy ghi lời thề.

(2) *Tóc tơ* : chỉ những điều chi li, tỉ mỉ.

(3) *Chữ đồng* : chữ đồng tâm, đồng lòng.